

BOA zijn is een vak

Roy Mes:
"Elke dag is anders".
(foto: A. Les)

Van onbekendheid met de term BOA tot het niet voor vol worden aangezien en onbegrip van collega's. Het zijn zo een paar dingen waar de buitengewoon opsporingsambtenaar in zijn of haar werk dagelijks tegenaan loopt. En dan zijn er nog de discussies over taken en bevoegdheden, over de uitstraling en professionalisering. De BOA valt vaak tussen wal en schip. Met de komst van de Politiewet in 1994 werd ook de BOA in het leven geroepen. We zijn een kleine twintig jaar verder. Hoe is het om Buitengewoon Opsporings Ambtenaar te zijn in 2013? We vroegen het aan Roy Mes, boswachter en BOA-coördinator in de regio Utrecht en Noord-Holland bij Natuurmonumenten.

Mes werkt nu ruim een jaar bij Natuurmonumenten, dat honderd BOA's in dienst heeft. Het gebied waar hij werkt spitst zich in eerste instantie toe op Haarzuilens en de Kaapse Bossen. Onder de rook van Utrecht en dichtbij de Vinex wijk Leidsche Rijn ligt er een behoorlijke recreatiedruk op Haarzuilens. Gaandeweg het gesprek blijkt dat handhaven toch echt een vak is. Er is volgens Roy dan ook nog veel zendingswerk te verrichten, temeer omdat de BOA vaak een ondergeschoven kindje is.

De 'groene' en (milieu) boa's die werkzaam zijn binnen domein 2 (milieu, welzijn en infrastructuur), hebben de juridische bevoegdheid om natuurtoezicht te houden, te handhaven en daders van illegale activiteiten te verbaliseren. In de praktijk treden zij vooral op tegen overlast van recreanten, loslopende honden of het dumpen van afval. Uit het rapport 'De stand van het boabestel' van juli 2013 blijkt dat groene boa's over het algemeen goed uit de voeten kunnen met hun pakket aan opsporingsbevoegdheden. Wel missen zij de bevoegdheid om op te treden tegen overtredingen van de Wet Wapens en Munitie en de Opiumwet. Zij kunnen nu (nog) niet optreden tegen hennepkwekerijen of opslag van XTC in het buitengebied, wel tegen stroperij. Sommigen beschikken over politiebevoegdheden en geweldsmiddelen, waaronder een dienstwapen. Die bevoegdheden zijn volgens hen niet overbodig, gelet op stroperij en de toenemende agressiviteit van recreanten. Daarnaast werken zij vaak alleen in het buitengebied. Als zij dan een beroep moeten doen op de

politie, dan kost dit vaak veel tijd.

Wat betekent het voor jou om BOA te zijn?

"Voor mij is dat vooral gastheer zijn en handhaven. Of het nu gaat om loslopende honden of motorcrossers en afvaldumpingen in het gebied. Maar ook toen in het voorjaar die twee jongetjes uit Zeist waren verdwenen, hebben wij helpen zoeken. Ik

probeer vooral zichtbaar te zijn, door dagelijks het veld in te gaan, ook in het weekend. Op zaterdag en zondag werken we met veel vrijwilligers en dan zorg ik voor de coördinatie. Verder doen wij regelmatig mee met nachtelijke acties van de politie, bijvoorbeeld als het gaat om stroperij op de Utrechtse Heuvelrug. De samenwerking met de milieupolitie in deze regio is erg goed. De vraag is of dat zo blijft, omdat er met de komst van de Nationale Politie binnen de politie verschuivingen plaatsvinden in functies."

Over welke vaardigheden moet een BOA beschikken?

"Je moet over zelfkennis beschikken en onderzoekend zijn. Verder moet je verschillende petten kunnen dragen, omdat je soms gastheer bent en soms op moet treden als BOA. In de praktijk betekent dat dat je het ene moment aan het voorlichten bent en het andere moment aan het worstelen. Daarnaast moet je als BOA communicatief zijn inge-

steld, omdat je mensen moet benaderen en je moet over wetskennis beschikken. Relativeeringsvermogen is van belang en je moet zeker van je zaak zijn en je niet af laten schrikken door een negatieve ervaring".

De BOA is vaak een ondergeschoven kindje.

De meeste groene BOA's hebben een vooropleiding op mbo-niveau gevolgd. De groene BOA's volgen regelmatig een RTGB-cursus (Regeling Training Geweldbevoegdheden Boa). Vanaf begin dit jaar doen zij mee aan de permanente her- en bijscholing. De eerste ervaringen zijn wisselend. Zo zou het opleidingsprogramma nog erg algemeen zijn en weinig toegespitst op de praktijk. Daarnaast kost de opleiding veel tijd en geld voor een private werkgever. Zo zouden kleine natuurbeschermingsorganisaties besluiten hun medewerkers niet meer te laten deelnemen aan het opleidingsprogramma, waardoor zij hun opsporingsbevoegdheden zullen verliezen (bron: de stand van het boabestel – 1 juli 2013).

Wat trekt jou aan in dit vak?

"De diversiteit: elke dag is anders. Ik houd ervan om met mensen om te gaan. Elke persoon vraagt weer om een andere benadering. Soms lever ik een bijdrage om concreet iets op te lossen, bijvoorbeeld op het gebied van afvaldumpingen. Maar ik vind het ook leuk als ik positieve reacties van bezoekers krijg en vragen van kinderen kan beantwoorden."

De recreatiedruk is op sommige dagen erg groot bij jullie. Wat doe je dan?

"Ja, het is van belang om de verschillende recreatievormen in goede banen te leiden. We zorgen ervoor dat recreanten elkaar niet in de haren vliegen als ze op een zelfde moment gebruik maken van de natuur. Wij proberen ATB-ers te scheiden van de ruiters en ruiters van wandelaars. Het gros van de bezoekers houdt zich wel aan de regels, maar die paar procent die dat niet doet, die kunnen veel teweegbrengen. Als het wild uit een schrikreactie de weg op rent, dan heeft dat consequenties voor de veiligheid van automobilisten."

Waarin maken BOA's het verschil?

"BOA's kunnen optreden wanneer het nodig is. Zonder BOA kun je echt niets; je wordt niet serieus genomen. Mensen hebben immers snel genoeg in de gaten of er wel of niet wordt ingegrepen. Een BOA is een stok achter de deur."

Waar loop jij in je werk als BOA tegenaan?

"Het komt wel eens voor dat we door de politie niet serieus genomen worden, maar het gros van de agenten waardeert ons wel. Wij doen eigenlijk politiewerk als je kijkt naar wat er op ons pad komt. We hebben in ons werk te maken met verwarde mensen, verkrachtingen, verdrinkingen of zelfmoord. BOA's ontlasten in dit opzicht de politie. Ik zou zeggen: "wees daar dankbaar voor". "

En je collega's?

"Ik voel mij niet altijd gewaardeerd. Er zijn collega's die zien dat BOA's echt noodzakelijk zijn en er zijn collega's die weinig begrip hebben voor het werk dat we doen. Ze zien het nut er niet van in. Als zij zeggen dat dit werk niet zoveel voorstelt, dan komt dat hard aan. Zij realiseren zich niet dat het een van de zwaarste dingen is die je binnen Natuurmonumenten kunt doen. Dit werk wordt nogal eens onderschat. Het is soms zwaar, ook omdat mensen zich tegenwoordig niet zo gemakkelijk aan laten spreken en gelijk een grote mond hebben. Bovendien word ik wel geacht de confrontatie aan te gaan als iemand de regels herhaaldelijk aan z'n laars lapt. En tot slot ben je als BOA in het veld ook vaak alleen op pad. De politie, die toch altijd met twee mensen surveilleert, vindt dit vaak bizar."

Hoe is de BOA-functie bij Natuurmonumenten ingevuld?

"Naar aanleiding van ontwikkelingen in de buitenwereld, zoals de toegenomen recreatiedruk, heeft men vorig jaar besloten de BOA-functie te professionaliseren. Er wordt geïnvesteerd in uitrusting, kwaliteitszorg en opleiding. De BOA's worden geacht minimaal dertig procent te besteden aan feitelijk toezicht. Elke regio heeft een BOA-coördinator. Daarbinnen heeft elke regio en beheereenheid een bepaalde mate van vrijheid om deze functie naar eigen inzicht in te vullen."

Wat zou er volgens jou nog verbeterd kunnen worden?

"Ik constateer dat de invulling van de groene BOA-functie verschilt per natuurbeschermingsorganisatie. Ik zou het niet verkeerd vinden als de overheid regels stelt aan de werkgever, waardoor je een stuk uniformiteit krijgt m.b.t. groene BOA's."

Tekst: A. Les

Soms lever ik een bijdrage om concreet iets op te lossen, bijvoorbeeld op het gebied van afvaldumpingen.

Wij proberen ATB-ers te scheiden van de ruiters en ruiters van wandelaars.